BO‘LAJAK BOSHLANG‘ICH SINF O‘QITUVCHILARINI FANLARARO BOG‘LIQLIK ASOSIDA INTEGRATSIYALASHGAN DARSLARNI TASHKIL ETISHGA O‘RGATISH USULLARI

Qodirova Dilshoda Abdunabiyevna
FarDU boshlang‘ ich ta’lim uslubiyoti kafedrasi o‘qituvchisi

Annotatsiya
Ushbu maqolada bo‘lajak boshlang‘ich sinf o‘qituvchilarini fanlararo bog‘liqlik asosida integratsiyalashgan darslarni tashkil etishga tayyorlashning samarali usullari tahlil qilingan. Integratsiyalashgan yondashuv o‘quvchilarning bilimlarini chuqurlashtirish, fanlararo aloqalarni anglash hamda olingan bilimlarni amaliy hayotiy vaziyatlarda qo‘llash kompetensiyalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Tadqiqotda bo‘lajak o‘qituvchilarni kasbiy tayyorlash jarayonida innovatsion pedagogik texnologiyalar, amaliy mashg‘ulotlar va reflektiv tahlil metodlarining ahamiyati yoritilgan. Shuningdek, integratsiyalashgan ta’limni tashkil etish orqali ta’lim samaradorligini oshirish imkoniyatlari asoslab berilgan.

Kalit so‘zlar: *integratsiyalashgan ta’lim, fanlararo bog‘liqlik, boshlang‘ich ta’lim, bo‘lajak o‘qituvchi, innovatsion metodlar, reflektiv tahlil, kasbiy kompetensiya.*

KIRISH

Pedagogik ta’limda boshlang‘ich sinf o‘qituvchilarini tayyorlash jarayonida integratsiyalashgan yondashuvni o‘zlashtirish muhim ahamiyat kasb etadi. Fanlararo bog‘liqlik asosida dars o‘tkazish o‘quvchilarda keng qamrovli dunyoqarashni shakllantirish, turli fanlar o‘rtasidagi aloqadorlikni tushunishga yordam berish va bilimlarni real hayotga tatbiq qilish ko‘nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Aynan shu sababli bo‘lajak boshlang‘ich sinf o‘qituvchilarining ushbu turdagi darslarni tashkil etishga tayyorlanishi ta’lim sifatiga bevosita ta’sir ko‘rsatadi.Integratsiyalashgan ta’lim – bu o‘quvchilarning bilimlarini yaxlitlashtirishga, fanlararo bog‘liqlikni ta’minlashga, mavzularni hayotiy voqealar va hodisalar bilan uyg‘unlashtirishga qaratilgan o‘quv jarayonidir. Bu yondashuvda bilimlar alohida-alohida emas, balki bir-biriga bog‘langan holda, o‘zaro uzviylikda taqdim etiladi. Bo‘lajak o‘qituvchilarga bu yondashuvni o‘rgatish nafaqat darsni samarali rejalashtirish, balki har bir fanning o‘ziga xos o‘rinini anglash, birlashtiruvchi g‘oyalarni topish va o‘quvchilarda kompleks fikrlashni rivojlantirishga ham yordam beradi.

Bunday o‘quvchilarni tayyorlashda asosiy e’tibor metodik yondashuvlarga qaratilishi lozim. Talabalarda integratsiyalashgan dars mazmunini shakllantirish, maqsadga muvofiq metod va vositalarni tanlash, dars jarayonida interaktiv yondashuvlardan foydalanish bo‘yicha amaliy ko‘nikmalarni rivojlantirish muhim hisoblanadi. Shu maqsadda, ularni real dars ishlanmalarini ishlab chiqishga, sinfdagi amaliy mashg‘ulotlarda ularni sinab ko‘rishga yo‘naltirish lozim. Jumladan, darslarda bir necha fan elementlarini uyg‘unlashtirish, masalan, tabiatshunoslik va matematika, ona tili va texnologiya kabi yo‘nalishlarda bog‘liqliklarni topish orqali yangi bilimlarni yaratish va mustahkamlash mumkin.Bo‘lajak o‘qituvchilarda integratsiyalashgan

darslarni tashkil etish kompetensiyasini shakllantirish uchun, avvalo, ularni fanlararo tahlilga o‘rgatish, mavzulararo umumiylik va farqlarni ajrata olishga qodir bo‘lishlarini ta’minlash zarur. Shu bilan birga, ular ko‘plab metodlar, jumladan, loyihaviy faoliyat, muammo asosidagi o‘qitish, konseptual xaritalar tuzish, hamkorlikdagi o‘qitish kabi yondashuvlarni chuqur o‘zlashtirishi kerak. Bu usullar orqali o‘quvchilar dars jarayonida chuqur tahlil, muhokama, baholash va yangilik yaratish faoliyatlariga jalb qilinadi.

Talabalarga integratsiyalashgan yondashuvni o‘rgatishda faqat nazariy bilim berish yetarli emas, balki ular uchun mustaqil dars rejalari tuzish, ularni o‘zaro taqqoslash, tahlil qilish, tajriba orqali baholash imkoniyatlarini yaratish zarur. Bu esa o‘z navbatida, ularning kasbiy kompetensiyasini mustahkamlaydi, tashabbuskorlik va kreativlikni rivojlantiradi. Talabalar bu orqali darsni faqat bilim berish emas, balki o‘quvchilarning shaxsiy va ijtimoiy rivojlanishiga xizmat qiluvchi kompleks jarayon sifatida qabul qilishadi. Fanlararo integratsiyalashgan ta’limni samarali o‘rgatish uchun zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish ham muhimdir. Multimedia vositalari, interaktiv platformalar, virtual laboratoriyalar, elektron darsliklar va onlayn ta’lim resurslari yordamida bo‘lajak o‘qituvchilar darsni zamonaviy ko‘rinishda tashkil etishni o‘rganadilar. Bu nafaqat ularning raqamli savodxonligini oshiradi, balki dars samaradorligini ham yuqori darajaga ko‘taradi.

Integratsiyalashgan ta’limni o‘rgatish bo‘yicha usullarni puxta o‘zlashtirgan bo‘lajak boshlang‘ich sinf o‘qituvchilari kelajakda o‘z faoliyatida innovatsion, tizimli va samarali yondashuvni qo‘llashga tayyor bo‘ladi. Bu esa ta’lim sifatini oshirish, o‘quvchilarning mustaqil fikrlash, muammo yechish va bilimlarni real hayotda qo‘llay olish ko‘nikmalarini shakllantirishda muhim omil hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. Abdullaeva M., Shodiyeva M.Boshlang‘ich ta’lim metodikasi– Toshkent: «Ilm Ziyo», 2020. – 416 B.
2. Jabborov Q.T.Didaktika. O‘quv jarayoni mazmuni, shakllari va metodlari – Toshkent: «O‘zbekiston milliy ensiklopediyasi», 2019. – 288 B.
3. Vygotsky L.S.Pedagogik psixologiya– Moskva: «Pedagogika», 2005. – 314 B.
4. Xolbekov H., Karimova D.Pedagogika nazariyasi va amaliyoti– Toshkent: «Fan va texnologiya», 2021. – 352 B.